

‘ดอกไม้บานในที่ลับตา’

การกลับมาของ

วรชัย ปาลิโรสง

ผู้กั้นหนวดหนูนั่งแห่งยุคร่วมสมัย

‘ดอกไม้บานในที่ลับตา’
การกลับมาของ

วัชรชัย พาลิโรสง

ผู้กำหนดอนาคตแห่งยุคร่วมสมัย

เครื่องจักสานไม้ไผ่ ดอกไม้ แมลงตัวเล็กๆ
รายละเอียดอันอ่อนช้อย งดงามเสมือนจริง ปรากฏบนผนังเปลือยเปล่าของห้อง
โถง ณ ล้ง 1919 สถาปัตยกรรมเก่าแก่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา (อ่านต่อหน้า 14)

หากวันนี้ โลกไม่มีไวรัส 'โควิด-19' ที่ส่งผลกระทบ
ทุกหย่อมหญ้า ภาพที่บรรยายถึงในบรรทัดแรก จะ
ปรากฏต่อสายตาผู้คนในฐานะนิทรรศการศิลปะร่วมสมัย
การแสดงเดี่ยวครั้งล่าสุดของ **วีรชัย บาลโฮง** ซึ่งห่าง
หายจากวงการไปนานนับสิบปี

'ดอกไม้บานในที่ลับตา' คือชื่อของนิทรรศการชุดนี้
ที่จูงใจสื่อถึงความงามซึ่งมีอยู่จริงแม้ในซอกหลืบที่ (ยัง)
ไม่มีใครพบเห็นหรือค้นพบ

ผลงานชิ้นเอก 24 ภาพที่บ่งบอกความเป็นตัวตน
ของศิลปินถูกติดตั้งอย่างดี ในวันที่ประตูยังถูกลงกลอน
วีรชัย เกิดที่บุรีรัมย์ ในครอบครัวซึ่งมีอาชีพค้าขาย
จบการศึกษาจากคณะจิตรกรรม ประติมากรรมและ
ภาพพิมพ์ เมื่อ พ.ศ.2528

กวาดรางวัลมากมายตั้งแต่ยังเรียนไม่จบ กระทั่ง
ได้ฉายา 'พุทน์หนวดหนู' ในยุคร่วมสมัยด้วยฝีมืออัน
ประณีตสุดบรรยาย จนถูกเทียบเคียงในเทคนิคจิตรกรรม
ยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์

ในวัย 58 ปี ใช้ชีวิตอย่างสงบเรียบง่ายกับการรยา
บัณฑิตเศรษฐศาสตร์ ลูกพ่อขุน ผู้สร้างสรรคงานศิลปะ
ผ่านอาหารทุกมื้อและทุกคำ ให้สามีและลูกชายอีก 2 คน
ซึ่งเป็นสายเลือดศิลปินเช่นเดียวกับคุณพ่อ

'ไม้ไผ่' สถาปนิกอนาคตไกล และ 'พุทน์' บัณฑิต
มัณฑนศิลป์ อันเป็นที่มาของชื่อ 'บ้านพุทน์ไม้ไผ่' สตูดิโอ
เล็กบรรยายกาศอบอุ่นของครอบครัว

และนี่คือการกลับคืนสู่ทหจกรของ **วีรชัย** ที่ไม่มี
ศัตรูคู่แข่งชนคนใด เว้นแต่ 'ภายใน' ของตัวเอง

● **ตอนวางแผนนิทรรศการชุดนี้ โควิดยังไม่
ระบาด แล้วชื่อนิทรรศการได้มาอย่างไร ?**

ต้องย้อนแล้วว่า ภาพชุดกระดังเป็นงานที่พัฒนา
ต่อจากชุดเรือนที่เป็นไม้ไผ่ ผมศึกษาไม้ไผ่มาประมาณ
30 กว่าปี จนเข้าสายเลือด แต่ไม่เคยคิดว่า
จะเกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้น เหมือนกับว่างาน
แสดงครั้งนี้ จริงๆ คือชุดกระดังอยู่แล้ว แต่
ด้วยความตั้งใจของผมที่อยากให้คนดูงาน
สวยๆ งามๆ อาจย้อนยุคนิดหนึ่ง เป็นงานที่
ต้องใช้ฝีมือ ด้วยเทคนิคการเขียนที่มีความ
เหมือนจริง ล้างให้พื้นที่มา เลยตัดสินใจจัด
แสดง หลังจากเตรียมงานกันแล้ว เกิดโควิด
ระบาด เมื่อความงดงามที่เราตั้งใจทำ มันไม่
ถูกมองเห็น ภรรยาเลยนึกถึงเพลงของวงน้
งั้น ชื่อ ดอกไม้บานในที่ลับตา เลยนำมาตั้ง
ชื่อนิทรรศการนี้แทน

งานนี้เปิดงานไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้เลย ลังก็
ไม่ได้เปิด แต่ติดตั้งงานไว้ ตามกำหนดการเดิม
คือ 5 เมษายน เปิดงาน แล้วจัดแสดง 1 เดือน

พอช่วงปลายเมษายน มาพบทวนกันอีกรอบ ตกถึงกับ
ผู้จัด รอดูว่าจะเกิดอะไรขึ้น ถ้าดูทิศทางแล้วเป็นไปได้
ในการเปิด ก็พร้อมที่จะเปิด แต่ถ้าไม่พร้อมก็เลื่อนไป
สุดท้ายก็ยังเปิดไม่ได้

● **เห็นว่านิทรรศการนี้ห่างจากชุดล่าสุดนานมาก**

...“งานชุดใหม่นี้ ผมได้ออกจากขอบ
กระดังเรียบร้อยแล้ว ออกจากบ่วง
ของความทะนงตน ความสำเร็จที่เคย
มี ยิ่งเราตัวเราอายุมากขึ้น มองเห็น
โลกมากขึ้น ตัวเรายังเล็กลงเรื่อยๆ
ความยิ่งใหญ่สมัยก่อนไม่เหลือเลย”...

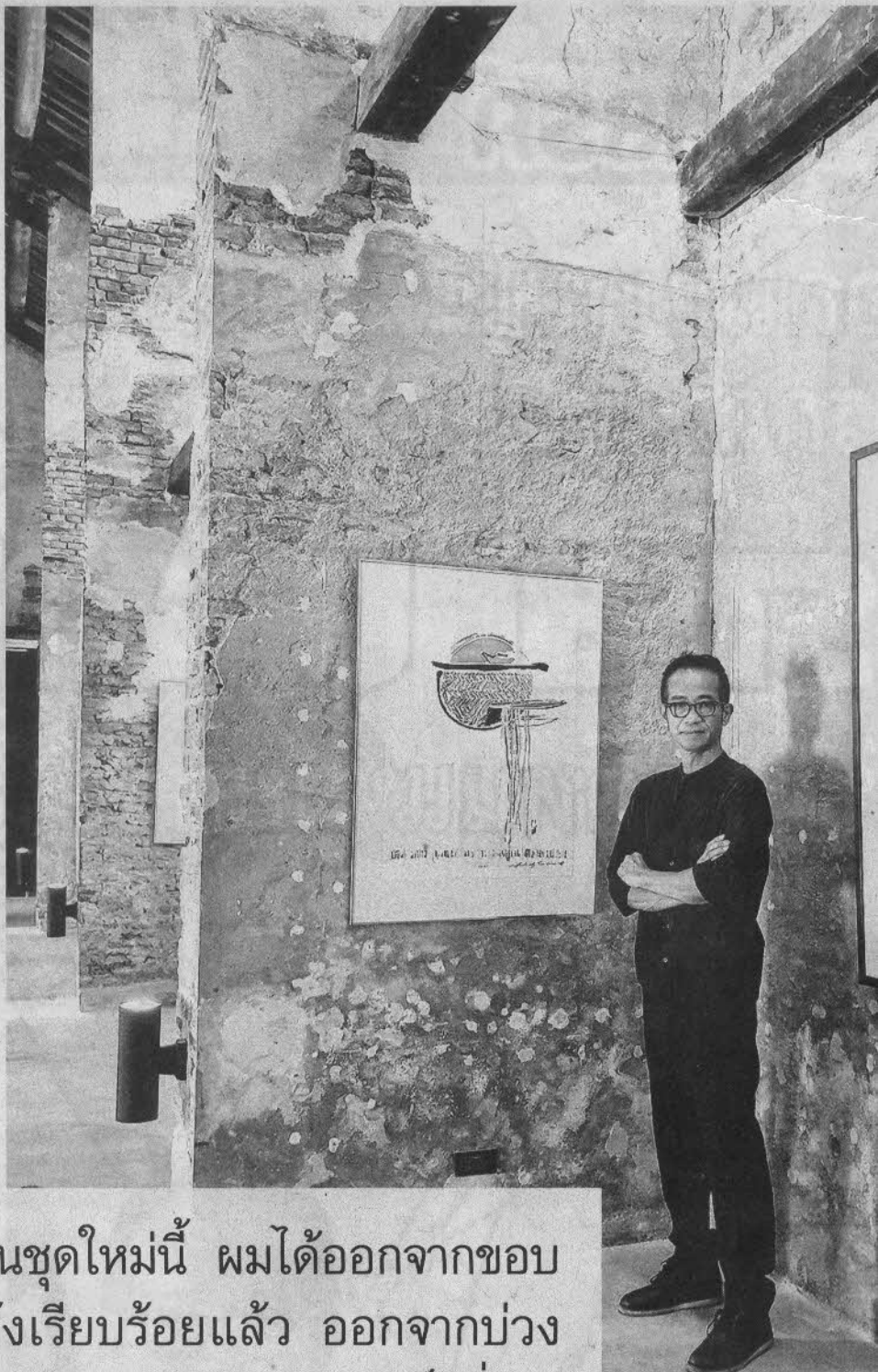
เราเกิดมาเพื่อทำงานศิลปะ นี่คือความจริงที่ต้องทำ หลัง
จากนั้น ปี 57 เลยกลับมาทำงานจริงอีกครั้ง อย่างชุด
เรือน เป็นงานที่ค่อนข้างใหญ่ ขนาดเกือบ 3 เมตร เขียน
ละเอียดทุกตารางนิ้ว

● **ฉายา 'พุทน์หนวดหนู' มาจากไหน ใครตั้ง ?**

เรื่องนี้เริ่มจากตอนที่หม่อมเจ้าสุภัททิศ ดิศกุล

ของอำเภอ โรงเรียนพุทไธสง อยู่บ้านนอกห่างจาก
อำเภอไปไกลมาก

ผมชอบฉลุไม้ ทำงานฝีมือ ไม่เก่งเลข ก็ทำงานพวก
นี้ไปแลกกับเพื่อน พอจบ ม.ศ.3 ไปเรียนต่อที่โคราช
พ่อเอาไปปล่อยไว้กับอาจารย์สุวิธ สติวิทยานันท์ ซึ่ง
เป็นเพื่อนพ่อที่ผมเรียกเขาเป็นพ่ออีกคน ท่านสอนอยู่

ตอนเด็กเป็นคนดื้อเงียบ เป็น
พวกแอบทำ ที่จำความได้ ไม่
เกิน 10 ขวบ ที่บ้านค้าขาย ไม่
ได้ทำนา แต่เอาพวกกระดาด
กระดานชนวนเขียนในคอกวัว
คอกควาย ชอบชีวิตแบบนี้มาก
ทำคนเดียวทุกอย่าง ผมเป็นคน
ชอบเข้ามหาวิทยาลัยได้คนเดียว

ยุคต้นกรุงรัตนโกสินทร์

ในวัย 58 ปี ใช้ชีวิตอย่างสงบเรียบง่ายกับการขาย บัณฑิตเศรษฐศาสตร์ ลูกพ่อน ผู้สร้างสรรคงานศิลปะ ผ่านอาหารทุกมื้อและทุกคำ ให้สามีและลูกชายอีก 2 คน ซึ่งเป็นสายเลือดศิลปินเช่นเดียวกับคุณพ่อ

‘ไม้ไผ่’ สถาปนิกอนาคตไกล และ ‘พุกัน’ บัณฑิต มณฑลศิลป์ อันเป็นที่มาของชื่อ ‘บ้านพุกันไม้ไผ่’ สตูดิโอเล็กบรรยากาศอบอุ่นของครอบครัว

และนี่คือการกลับคืนสู่ยุทธจักรของ วีรชัย ที่ไม่มี ศัตรูคู่แข่งคนใด เว้นแต่ ‘ภายใน’ ของตัวเอง

●ตอนวางแผนนิทรรศการชุดนี้ โควิดยังไม่ระบาด แล้วชื่อนิทรรศการได้มาอย่างไร ?

ต้องย้อนแล้วว่า ภาพชุดกระดังง์เป็นงานที่พัฒนา ต่อจากชุดเรือนที่เป็นไม้ไผ่ ผมศึกษาไม้ไผ่มาประมาณ 30 กว่าปี จนเข้าสายเลือด แต่ไม่เคยคิดว่า จะเกิดเหตุการณ์แบบนี้ขึ้น เหมือนกับว่างานแสดงครั้งนี้ จริงๆ คือชุดกระดังง์อยู่แล้ว แต่ด้วยความตั้งใจของผมที่อยากให้คนดูงานสวยๆ งามๆ อาจย้อนยุคคิดหนึ่ง เป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือ ด้วยเทคนิคการเขียนที่มีความเหมือนจริง ล้างให้พื้นที่มา เลย์ตัดลีนใจจัดแสดง หลังจากเตรียมงานกันแล้ว เกิดโควิดระบาด เมื่อความงัดมาที่เราตั้งใจทำ มันไม่ถูกมองเห็น ภาระงานเลยนึกถึงเพลงของวงนักร้อง ชื่อ ดอกไม้บานในที่ลับตา เลยนำมาตั้งชื่อนิทรรศการนี้แทน

งานนี้เปิดงานไม่ได้ ทำอะไรไม่ได้เลย ลังก็ไม่ได้เปิด แต่ติดตั้งงานไว้ ตามกำหนดการเดิม คือ 5 เมษายน เปิดงาน แล้วจัดแสดง 1 เดือน

พอช่วงปลายเมษายน มาพบพวกันอีกรอบ ตกลงกับผู้จัดการ รอดูว่าจะเกิดอะไรขึ้น ถ้าดูทิศทางแล้วเป็นไปไม่ได้ในการเปิด ก็พร้อมที่จะเปิด แต่ถ้าไม่พร้อมก็เลื่อนไปสุดท้ายก็ยังเปิดไม่ได้

●เห็นว่านิทรรศการนี้ห่างจากชุดล่าสุดนานมาก มีแรงบันดาลใจอะไรถึงลุกขึ้นมาจัดอีกครั้งหลังหายไปนาน ?

นิทรรศการครั้งล่าสุดก่อนหน้านี้อันจัดในปี 2538 เป็นงานแสดงเดี่ยว ชุดอรุณรุ่ง ที่โรงแรมฮอลิเดย์ อินน์ ผมจัดงานแต่ละครั้ง เกิดอุบัติเหตุทุกครั้ง ปีนั้นน้ำท่วมใหญ่ (หัวเราะ) ทั้งชีวิตจัดนิทรรศการเดี่ยวมา 17 ครั้ง ครั้งแรก ปี 2531 ซึ่งพี่ช้าง (ขรรค์ชัย บุนปาน) มติชนช่วยสนับสนุน ด้วยความที่ทำงานหลายอย่างมาก เลยรู้สึก ว่าหาข้อออกไปจากวงการ และถ้าตอบแบบไม่อายเลยคือ ตั้งใจจะเป็นโปรกอล์ฟ (หัวเราะ) ตั้งแต่ปี 40 มา ตั้งใจจะเทิร์นโปร เป็นช่วง 10 กว่าปีที่หายไป แต่ยังทำงานเก็บไว้ตลอด เลยมีงานหลากหลายมาก พอเวลาผ่านไป เริ่มมาตั้งคำถามกับตัวเองว่าใช้ชีวิตของตัวเองหรือเปล่า ก็ตอบตัวเองได้ว่าไม่ใช่แล้ว ชีวิตของเราคือต้องวาดรูป

...“งานชุดใหม่นี้ ผมได้ออกจากขอบกระดังง์เรียบร้อยแล้ว ออกจากบ่วงของความทะนงตน ความสำเร็จที่เคยมี ยิ่งเราดูตัวเองอายุมากขึ้น มองเห็นโลกมากขึ้น ตัวเรายังเล็กลงเรื่อยๆ ความยิ่งใหญ่สมัยก่อนไม่เหลือเลย”...

ตอนเด็กเป็นคนดื้อเจิบ เป็นพวกแสบทำ ที่จำความได้ ไม่เกิน 10 ขวบ ที่บ้านค้าขาย ไม่ได้ทำนา แต่เอาพวกกระต๊าก กระดานชนวนเขียนในคอกวัว คอกควาย ชอบชีวิตแบบนี้มาก ทำคนเดียวทุกอย่าง ผมเป็นคนชอบเข้ามหาวิทยาลัยได้คนเดียว

เราเกิดมาเพื่อทำงานศิลปะ นี่คือความจริงที่ต้องทำ หลังจากนั้น ปี 57 เลยกลับมาทำงานจริงจังอีกครั้ง อย่างชุดเรือน เป็นงานที่ค่อนข้างใหญ่ ขนาดเกือบ 3 เมตร เขียนละเอียดทุกตารางนิ้ว

●ฉายา ‘พุกันหนวดหนุ’ มาจากไหน ใครตั้ง ?

เรื่องนี้เริ่มจากตอนที่หม่อมเจ้าสุภัททิศา ดิศกุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ท่านให้ข้อมูลผมเรื่องพุกันหนวดหนุ เพราะปี 2529-2531 ผมได้รับรางวัลจากธนาคารกสิกรไทย 3 ปีซ้อน ท่านถามผมว่าเขียนไม้ไผ่ละเอียดขนาดนี้ ทำไมไม่ลองศึกษาเรื่องพุกันหนวดหนุดู แล้วเล่าถึงครูคงเป๊ะ จิตรกรสมัยรัชกาลที่ 3-รัชกาลที่ 4 ที่กล่าวกันว่าใช้พุกันหนวดหนุ ผมเลยศึกษา แล้วไปจับหนูที่ทำข้าง เลือกลำหนวดมาใช้ทำพุกันจริง เอาไว้ใช้เขียนเส้นไม้ไผ่ เขียนรายละเอียดทั้งหมด รายการ 4 ทุ่มสแควร์ของคุณวิฑูรย์ สุนทรวิเนตร เชิญไปออกรายการ 2 เทป ในปี 38 ชื่อพุกันหนวดหนุเลยปรากฏกับผมตอนคุณวิฑูรย์อยู่ ตั้งแต่นั้นมาสื่อก็เรียกมาตลอด

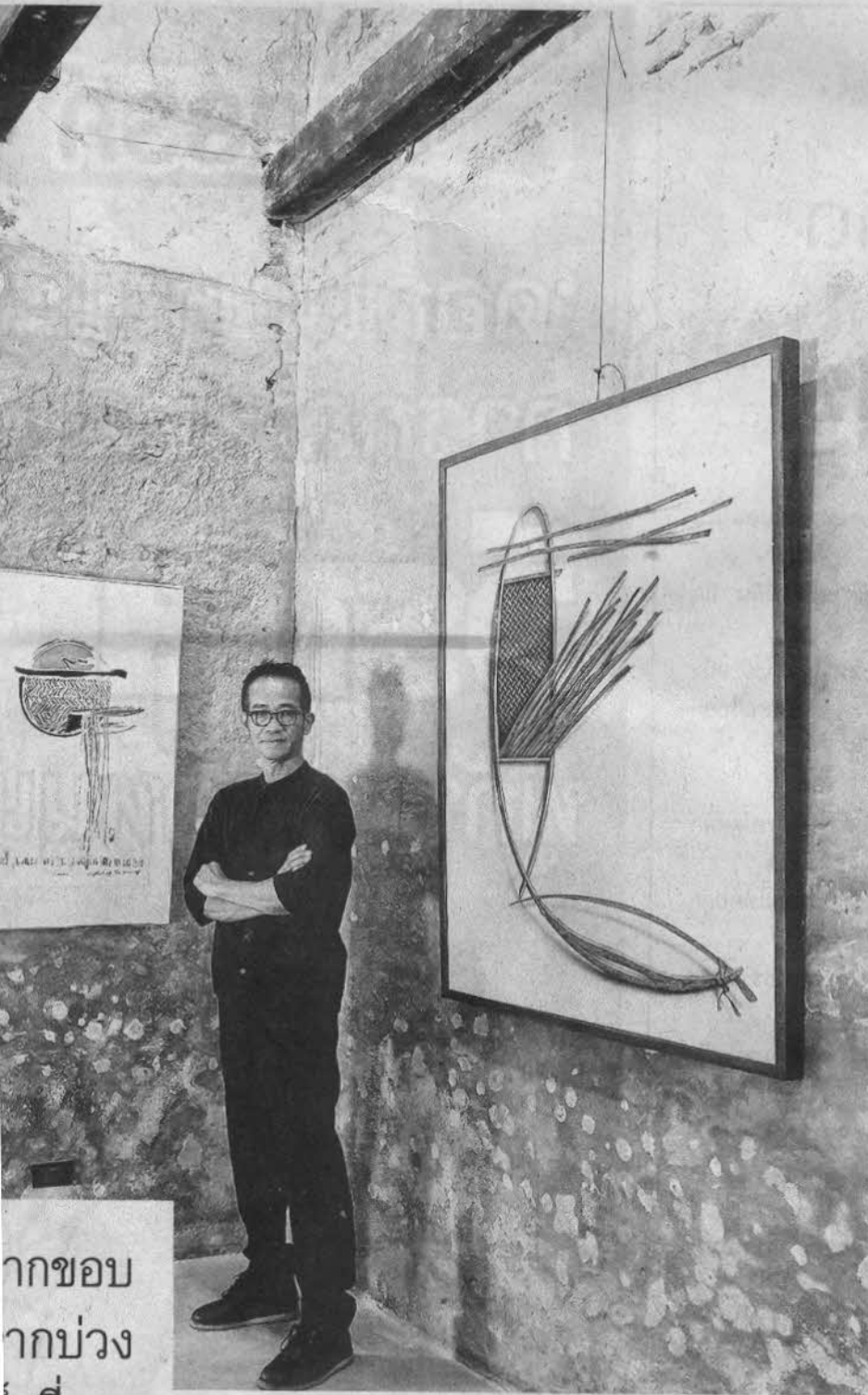
●ขอย้อนไปในชีวิตวัยเด็ก รู้ตัวมานานแล้วว่าชอบทางด้านศิลปะ ?

ของอำเภอ โรงเรียนพุทไธสง อยู่บ้านนอกห่างจากอำเภอไปไกลมาก

ผมชอบฉลุไม้ ทำงานฝีมือ ไม่เก่งเลข ก็ทำงานพวกนี้ไปแลกกับเพื่อน พอจบ ม.ศ.3 ไปเรียนต่อที่โคราช พ่อเอาไปปล่อยไว้กับอาจารย์สุวิชัย สถิติวิทยานันท์ ซึ่งเป็นเพื่อนพ่อที่ผมเรียกเขาเป็นพ่ออีกคน ท่านสอนอยู่เทคโนโลยี โคราช

พอเรียนที่โคราช 3 ปี ก็รู้ตัวว่าชอบอย่างนี้ พอสอบเอ็นทรานซ์ บอกพ่อกับแม่ ไม่มีใครบอก เฮ้ย ! สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ไม่มีใครเตือนเตือน เขาไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าลำบากแค่ไหน ไม่มีใครชื่นชมเลย (หัวเราะ) ตอนอยู่โคราช เคยแอบไปเป็นนักร้อง ลิเกฟอรา บางคืนแอบร้องเพลงบ้าง ส่วนหนึ่งอยากหาประสบการณ์ ส่วนหนึ่งคือได้เงินเดือนละ 600 ซึ่งถือว่าเยอะในยุคนั้น เมื่อปี 2510 กว่าๆ พ่อก็ไม่รู้ จนกระทั่งวันสุดท้ายที่เรียนจบ เพราะพ่อพาไปกินเลี้ยงที่ร้านซึ่งผมทำงานอยู่ (หัวเราะ)

พอจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย ก็เลือกอย่างที่ชอบ ตอนอยู่กับพ่อ (อ.สุวิชัย) เป็นลูกมือปั้นตลอด ทำเตาเผา แกะสลักหิน ก็ได้เป็นลูกมืออาจารย์สมชาย เกาทอง น้องชายอาจารย์ปรีชา เกาทอง แก่เป็นครูสอนแกะสลักหิน

ากชอบ
ากบ่วง
ัจที่เคย
องเห็น
เรื่อย ๆ
เลย”...

ตอนเด็กเป็นคนดื้อเจี๊ยบ เป็นพวกแอบทำ ที่จำความได้ ไม่เกิน 10 ขวบ ที่บ้านค้าขาย ไม่ได้ทำนา แต่เอาพวกกระดาด กระดานชนวนเขียนในคอกวัว คอกควาย ชอบชีวิตแบบนี้มาก ทำคนเดียวทุกอย่าง ผมเป็นคนชอบเข้ามหาวิทยาลัยได้คนเดียว

ของอำเภอ โรงเรียนพุทธโธสง อยู่บ้านนอกออกห่างจากอำเภอไปไกลมาก

ผมชอบดูไม้ ทำงานฝีมือ ไม่เก่งเลข ก็ทำงานพวกไปแลกกับเพื่อน พอจบ ม.ศ.3 ไปเรียนต่อที่โคราช เอาเอาไปปล่อยไว้กับอาจารย์สุวิธ สถิตวิทยานันท์ ซึ่งเป็นเพื่อนพ่อที่ผมเรียกเขาเป็นพ่ออีกคน ท่านสอนอยู่

●มองพัฒนาการของตัวเองอย่างไรบ้าง ทั้งในเชิงความคิดและเทคนิค

ผมเคยบันทึกเรื่องนี้อยู่เหมือนกันในมุมมอง ทั้งชีวิต ทั้งงาน คือ เกิดเร็วมาก และตายเร็วมาก เกิดเร็ว คือ ผมได้รางวัลตั้งแต่เรียนอยู่ปี 3 ในปี 2527 ตอนนั้นมีการประกวดเนื่องในวัน อาจารย์ศิลป์ พีระศรี ครั้งที่ 1 เขาวชนอายุไม่เกิน 30 ปี ผมก็ส่งไป แล้วได้รางวัลเหรียญทองด้วยงานชุด รว จากนั้นประกวดอีก ได้รางวัลมาก่อนข้างเยอะพอสมควร ไม่ว่าจะเป็น ปตท. งานเขาวชน หลากหลายมาก ก็รู้สึกคนของตน กลายเป็นดาบสองคม ใจมันล้าพอง ความอหังการ มันใจ ถือดี สิ่งเหล่านี้มันเกิดขึ้น จากนั้น ผมก็ตายในวังวนของตัวเอง โดยติดอยู่ในบ่วงรางวัล บ่วงฝีมือ บ่วงความสำเร็จ ตอนนั้นก็ยะโส พอผ่านไป แล้วย้อนมองดู จึงพบว่าวังวนนั้น

ประสบการณ์ พอออกจากขบกระดังได้ รู้สึกดีมาก (หัวเราะ)

การต่างเวลา ต่างอายุ มีส่วนอย่างมาก คนเราจะย้ายอยู่ที่เดิมไม่ได้แน่นอน สันดานของมนุษย์เรา ชอบกินอะไร ชอบทำอะไร แต่งตัวแบบไหน เมื่อเราชอบแบบนั้น แต่ประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ผ่านการลั่นกรองแล้ว ภาพทุกอย่างที่เกิดขึ้น ซึ่งผมเขียนละเอียดมาก ทั้งข้าวโพด ฟักทอง ตัวแมลง แต่วันนี้ งานชุดกระดัง ผมลดทอนทุกอย่างลงไป นำเนื้อหาที่อยู่ข้างใน ที่คิด ที่รู้สึกออกมาแสดงมากกว่า ลดทอนให้เหลือแต่รูปกับนามเท่านั้น รูปคือรูปทรง นามคือนามธรรมที่เป็นพื้นที่ว่างโดยใช้สื่อเดิม คือสีจากงานไม้ไผ่ แต่แนวคิด มุมมองเปลี่ยนไปหมดแล้ว แม้แต่ชื่อภาพ แต่ก่อนตั้งแต่ กระดัง กระดัง กระดัง คือ ชื่อแทนวัสดุ แต่ตอนนี้เปลี่ยนแล้ว มาใช้แบบกระเพื่อม จิบชาก่อนลิ ชันธ 5 ซึ่งเป็นนามธรรมทั้งหมด

นอกจากชุดกระดังแล้ว ผมยังนำงานอีก 2 ชิ้นใหญ่มารวมด้วยคือ เรือนปลูก และเรือนที่มีฟักทอง ตอนแรกจะเอาเฉพาะงานชุดกระดัง แต่เพราะผมหายไปนานหลายปี เลยเอางานชุดนี้มารวมด้วย เพื่อบอกว่า วิรัชกลับมาแล้วนะ อาจารย์รุ่นหลัง บอกว่าเสน่ห์ของผมคือไม้ไผ่ เป็นภาพจำ เลยนำ 2 ชิ้นนี้ไปด้วยเพื่อให้คนได้เห็นว่ากลับมาแล้ว แต่งานชุดกระดังที่กำลังจะบอกทั้งหมดคือ กระดังแบบใหม่ที่ได้พัฒนาจากของเดิมที่ออกจากขบกระดังแล้ว ถึงจะเป็นไม้ไผ่ก็จริง แต่การแสดงออกทางความคิดมันเปลี่ยน มุมมองในการนำเสนอเปลี่ยนยังเรียลลิสติกเหมือนเดิม แต่มีการถ่ายทอดแนวคิดออกมาชัดเจนมากขึ้น ชื่อภาพที่เป็นนามธรรมทั้งหมดมีที่มา

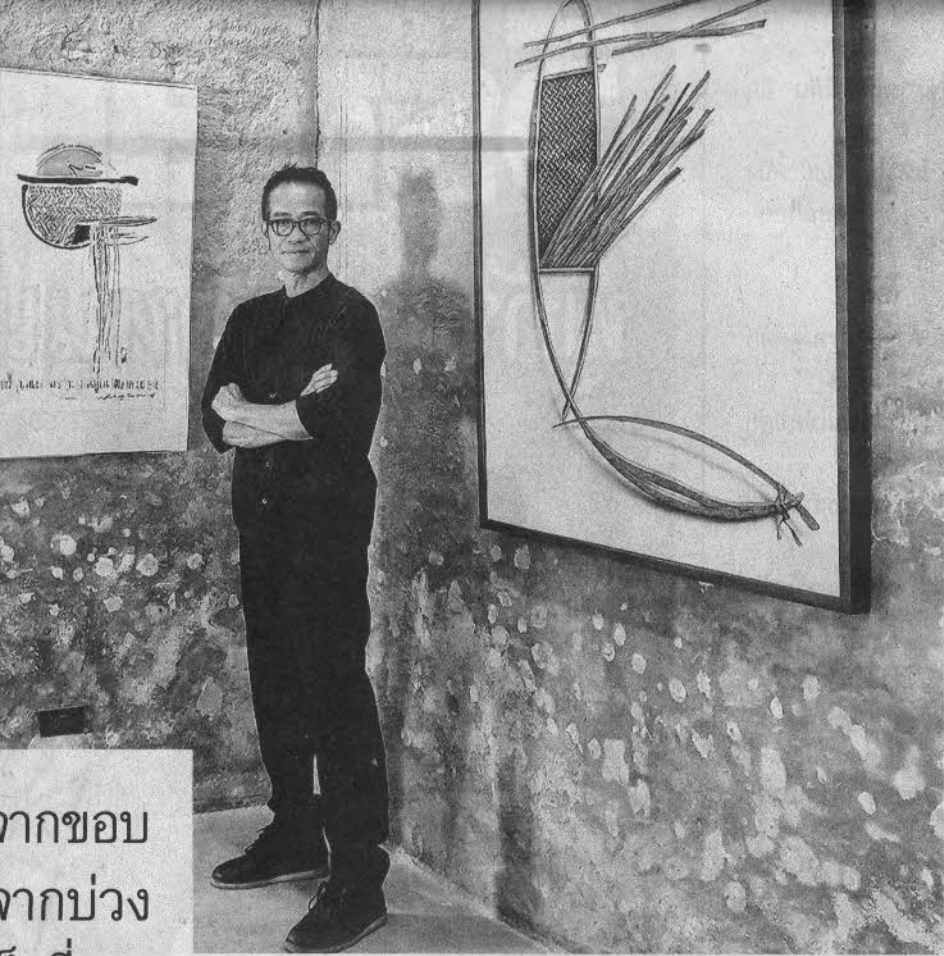
●ในฐานะศิลปินอาวุโส มองวงการศิลปะร่วมสมัยตอนนี้อย่างไร ?

ในทหรณะผม คิดว่าโชคดีที่สุดแล้วที่ในวันนี้โลกมันถึงกันหมดแล้ว ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนก็ตาม สามารถเรียนรู้ได้ สมัยผม มีแค่กระดาษเอสี่ หนังสือเล่มหนึ่งรอคิวยืมกันยาว แต่วันนี้เราอยู่ในทุ่งนา บนตึกใหญ่ ก็ดูได้ ด้วยความรวดเร็วของการสื่อสาร การรับรู้ ทุกอย่างเร็วหมด ผมยังไม่มั่นใจเลย ตอนแรกผมบอกเลยว่า ไม่มั่นใจจริงๆ ว่างานผมที่เขียนออกไปย้อนยุค ตกยุคไหม ด้วยความที่โลกมันเร็ว เด็กยุคใหม่ ศิลปินรุ่นใหม่ ไม่ใช่ไม่มีฝีมือ แต่เป็นอีกแบบหนึ่ง การที่เขาจะสื่อ ถ่ายทอดออกมา เป็นคนละแบบกับยุคเรา พอย้อนกลับไปดูยุคครูบาอาจารย์สมัยก่อน ก็รู้สึกว่ายุคเราเป็นอีกแบบ วันนี้นำเห็นเด็กยุคใหม่ ก็เห็นการถ่ายทอดที่รวดเร็ว ตามว่าพัฒนาใหม่ ผมไม่คิดว่าพัฒนา หรือย้ายอยู่กับที่ ขอไว้วิจารณ์เรื่องนี้แต่กลับมองว่าเป็นแค่มีเดียในการแสดงออก

แม้กระทั่งผมเอง ทำงานแบบนี้ไป มีคำบางคำของคนที่มาดูงานที่บ้าน เขามองว่า คนที่จะสะสม ที่จะดูงานผม ตอนนี้อยู่ไปหมดแล้ว ผมจำคำนั้นได้แม่นเลย ตอนนั้นเสียเซลฟี่เหมือนกันนะ แต่พอมานั่งคิดอีกที ก็เราเป็นเราอย่างนี้ จะไปแคร์อะไร รับกับรับ ไม่รับก็ไม่รับ แค่มั่นใจในสิ่งที่ตัวเองทำ แค่นั้นผมพอแล้ว จบแล้ว

งานบางประเภท อย่าง ปิออปาร์ต การแสดงออกที่เด็กถ่ายทอดออกมาด้วยความฉับไว หรืออะไรก็แล้วแต่ ไม่ใช่ไม่ดี ของเราก็ไม่ใช่ไม่ดี แต่งานมันเลือกคนต่างหาก

บางคนเป็นนักวิจารณ์เก่งๆ สายตามองกว้าง เขาก็

หากชอบ
หากบ่วง
รึที่เค
มองเห็น
งเรื่อย ๆ
อเลย”...

ตอนเด็กเป็นคนดื้อเงียบ เป็นพวกแอบทำ ที่จำความได้ ไม่เกิน 10 ขวบ ที่บ้านค้าขาย ไม่ได้ทำนา แต่เอาพวกกระดาด กระดานชนวนเขียนในคอกวัว คอกควาย ชอบชีวิตแบบนี้มาก ทำคนเดียวทุกอย่าง ผมเป็นคนชอบเข้ามหาวิทยาลัยได้คนเดียว

ชอบอ่านหนังสือ โรงเรียนพุทธโธสง อยู่บ้านนอกห่างจากอำเภอไปไกลมาก

ผมชอบดูไม่ ทำงานฝีมือ ไม่เก่งเลข ก็ทำงานพวกนี้ไปแลกกับเพื่อน พอจบ ม.ศ.3 ไปเรียนต่อที่โคราช พ่อเอาไปปล่อยไว้กับอาจารย์สุวิทย์ สถิตวิทย์นันท์ ซึ่งเป็นเพื่อนพ่อที่ผมเรียกเขาเป็นพ่ออีกคน ท่านสอนอยู่เทคโนโลยี โคราช

พอเรียนที่โคราช 3 ปี ก็รู้ตัวว่าชอบอย่างนี้ พอสอบเอ็นทรานซ์ บอกพ่อกับแม่ ไม่มีใครบอก เฮ้ย ! สอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ ไม่มีใครตื่นตื่น เขาไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าลำบากแค่ไหน ไม่มีใครชื่นชมเลย (หัวเราะ) ตอนอยู่โคราช เคยแอบไปเป็นนักร้อง เสรีพออาหาร บางคืนแอบร้องเพลงบ้าง ส่วนหนึ่งอยากหาประสบการณ์ ส่วนหนึ่งคือได้เงินเดือนละ 600 ซึ่งถือว่าเยอะในยุคนั้น เมื่อปี 2510 กว่าๆ พ่อก็ไม่ว่า จนกระทั่งวันสุดท้ายที่เรียนจบ เพราะพ่อพาไปกินเลี้ยงที่ร้านซึ่งผมทำงานอยู่ (หัวเราะ)

พอจะสอบเข้ามหาวิทยาลัย ก็เลือกอย่างที่ชอบ ตอนอยู่กับพ่อ (อ.สุวิทย์) เป็นลูกมือปั้นตลอด ทำเตาเผา แกะสลักหิน ก็ได้เป็นลูกมืออาจารย์สมชาย เกาทอง น้องชายอาจารย์ปรีชา เกาทอง แกเป็นครูสอนแกะสลักหิน

●มองพัฒนาการของตัวเองอย่างไรบ้าง ทั้งในเชิงความคิดและเทคนิค

ผมเคยบันทึกเรื่องนี้อยู่เหมือนกันในมุมมอง ทั้งชีวิต ทั้งงาน คือ เกิดเร็วมาก และตายเร็วมาก เกิดเร็วคือ ผมได้รางวัลตั้งแต่เรียนอยู่ปี 3 ในปี 2527 ตอนนั้นมีการประกวดเนื่องในวัน อาจารย์ศิลป์ พีระศรี ครั้งที่ 1 เยาวชนอายุไม่เกิน 30 ปี ผมก็ส่งไป แล้วได้รางวัลเหรียญทองด้วยงานชุด ร้ว จากนั้นประกวดอีก ได้รางวัลมาค่อนข้างเยอะพอสมควร ไม่ว่าจะเป็น ปตท. งานเยาวชน หลากหลายมาก ก็รู้สึกคนของตน กลายเป็นดาบสองคม ใจมันล้าพอง ความอหังการ มันใจ ถือดี สิ่งเหล่านี้มันเกิดขึ้น จากนั้น ผมก็ตายในวันงานของตัวเอง โดยติดอยู่ในปางรางวัล บ่วงฝีมือ บ่วงความสำเร็จ ตอนนั้นก็เสียสละ พอผ่านไป แล้วย้อนมองดู จึงพบว่าวันนั้นซึ่งเราไว้ และเป็นอันตรายที่สุด ไม่ว่าใครก็ตาม อยากให้เป็นวิทยาทานกับรุ่นหลังๆ

งานชุดใหม่นี้ ผมได้ออกจากขอบกระดาดเรียบร้อยแล้ว ออกจากบ่วงของความทะนงตน ความสำเร็จที่เคยมี ยิ่งเราตัวเราอายุมากขึ้น มองเห็นโลกมากขึ้น ตัวเรายังเล็กเล็กร้อยๆ ความยิ่งใหญ่สมัยก่อนไม่เหลือเลย

●ความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางความคิดสะท้อนผ่านงานชุดนี้อย่างไรบ้าง ?

กระดาดชุดนี้ ไม่ใช่กระดาดอย่างที่เคยเป็นอีกต่อไป ถ้าจะบอกถึงชีวิตและการทำงาน สมัยก่อนผมมองความงามที่ ‘ตาเนื้อ’ เห็น สวยงามเหลือเกิน ละเอียดเหลือเกิน ไม่ไผ่สวยงาม ดอกไม้สวยงาม แต่วันนี้ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นความงามที่ ‘ตาใจ’ ซึ่งเป็นเรื่องของ

นอกจากชุดกระดาดแล้ว ผมยังนำงานอีก 2 ชิ้นใหญ่มารวมด้วยคือ เรือนปลูก และเรือนที่มีฟักทอง ตอนแรกจะเอาเฉพาะงานชุดกระดาด แต่เพราะผมหายไปนานหลายปี เลยเอางานชุดนี้มารวมด้วย เพื่อบอกว่า วีรชัยกลับมาแล้วนะ อาจารย์รุ่นหลัง บอกว่าเสน่ห์ของผมคือไม่ไผ่ เป็นภาพจำ เลยนำ 2 ชิ้นนี้ไปด้วยเพื่อให้คนได้เห็นว่ากลับมาแล้ว แต่งานชุดกระดาดที่กำลังจะบอกทั้งหมดคือ กระดาดแบบใหม่ที่พัฒนาจากของเดิมที่ออกจากขอบกระดาดแล้ว ถึงจะเป็นไม่ไผ่ก็จริง แต่การแสดงออกทางความคิดมันเปลี่ยน มุมมองในการนำเสนอเปลี่ยนยังเรียลลิสติกเหมือนเดิม แต่มีการถ่ายทอดแนวคิดออกมาชัดเจนมากขึ้น ชื่อภาพที่เป็นนามธรรมทั้งหมดมีที่มา

●ในฐานะศิลปินอาวุโส มองวงการศิลปะร่วมสมัยตอนนี้อย่างไร ?

ในทรรศนะผม คิดว่าโชคดีที่สุดแล้วที่ในวันนี้โลกมันถึงกันหมดแล้ว ไม่ว่าอยู่ที่ไหนก็ตาม สามารถเรียนรู้ได้ สมัยผม มีแค่กระดาดเฮลิ หนึ่งสื่อเล่มหนึ่งรอควียมนกันยาว แต่วันนี้เราอยู่ในทุ่งนา บนตึกใหญ่ ก็ดูได้ ด้วยความเร็วของการสื่อสาร การรับรู้ ทุกอย่างเร็วหมด ผมยังไม่มั่นใจเลย ตอนแรกผมบอกตัวเองว่า ไม่มั่นใจจริงๆ งานผมที่เขียนออกไปย้อนยุค ตกยุคไหม ด้วยความที่โลกมันเร็ว เด็กยุคใหม่ ศิลปินรุ่นใหม่ ไม่ใช่ไม่มีฝีมือ แต่เป็นอีกแบบหนึ่ง การที่เขาจะสื่อ ถ่ายทอดออกมา เป็นคนละแบบกับยุคเรา พอย้อนกลับไปดูยุคครูบาอาจารย์สมัยก่อน ก็รู้สึกว่าเขาเป็นอีกแบบ วันนั้นมาเห็นเด็กยุคใหม่ ก็เห็นการถ่ายทอดที่รวดเร็ว ถ้ามองพัฒนาใหม่ ผมไม่คิดว่าพัฒนา หรือย้ายอยู่กับที่ ขอไม่วิจารณ์เรื่องนั้น แต่กลับมองว่าเป็นแค่มีเดียในการแสดงออก

แม้กระทั่งผมเอง ทำงานแบบนี้ไป มีคำบางคำของคนที่มาดูงานที่บ้าน เขาบอกว่า คนที่จะสะสม ที่จะดูงานผม ตอนนี้ตายไปหมดแล้ว ผมจำคำนั้นได้แม่นเลย ตอนนั้นเสียเซลฟ์เหมือนกันนะ แต่พอมาคิดถึงอีกที ก็เราเป็นเราอย่างนี้ จะไปแคร์อะไร รับก็รับ ไม่รับก็ไม่รับ แค่มั่นใจในสิ่งที่ตัวเองทำ แค่นั้นผมพอแล้ว จบแล้ว

งานบางประเภท อย่าง ปิออปาร์ต การแสดงออกที่เด็กถ่ายทอดออกมาด้วยความฉับไว หรืออะไรก็แล้วแต่ ไม่ใช่ไม่ดี ของเราก็ไม่ใช่ไม่ดี แต่งานมันเลือกคนต่างหาก

บางคนเป็นนักวิจารณ์เก่งๆ สายตามองกว้าง เขาก็มองออกว่าแก่นของความงามมันคืออะไร การสื่อสารของศิลปินคืออะไร ไม่ใช่ว่าชอบศิลปะไทย แล้วไม่ดูงานแอสแตเรก (นามธรรม) ผมว่าใจแคบ เพราะงานมีหลากหลาย

ข้อเสียของผม คือ ใช้เวลานานจริงๆ ในการทำงานแต่ละชิ้น เพราะละเอียดมาก แต่เป็นข้อที่เป็นตัวเรา ผมยอมแล้วที่จะเป็นแบบนี้ ก็จะเป็นแบบนี้ อยากทำแบบเร็วๆ เหมือนเขาใหม่ก็อยาก เพราะความคิดมันเร็ว แต่เมื่อเราเป็นแบบนี้ ก็เป็นแบบนี้ จงพึงเสี่ยงในหัวของตัวเอง

อย่าไปฟังเสียงข้างนอก ถ้าฟังเมื่อไหร่ จะไม่รู้จักสิ่งที่ตัวเองเป็น

พันธุ์ทิพย์ธีระเนตร